

2009-11-18

Finansinspektionen
Chefsjuristens kansli
Box 7821
103 97 STOCKHOLM

Remissvar – förslag till föreskrifter och allmänna råd om ersättningssystem i finansiella företag

FI Dnr 09-7346

Riksgälden har tagit del av Finansinspektionens förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om ersättningssystem i finansiella företag med tillhörande promemoria. Riksgälden lämnar härmed följande remissyttrande över förslagen.

Allmänt om reglering av ersättningssystem i finansiella företag

I Finansinspektionens promemoria anges att målet med regleringen är att ”förbättra finansiella företags hantering av risker i sina ersättningssystem”. Promemorian hänvisar även till EU-kommissionens konstaterande att dagens ersättningssystem i vissa fall har belönat kortsiktiga vinster och stimulerat anställda till att ta överdrivna risker, som gett högre inkomster på kort sikt men utsatt de finansiella företagen för förluster på lång sikt.

Hur regleringen bör utformas avgörs i stor utsträckning av hur det övergripande syftet formuleras. Riksgälden efterlyser som utgångspunkt en utförligare analys av hur Finansinspektionen tolkat regleringens syfte, eftersom det mål som i promemorian anges för regleringen vid närmare anblick ger utrymme för relativt vitt skilda tolkningar. Är målsättningen exempelvis att försöka förebygga konkreta systemrisker? Eller vill man anta ett bredare förhållningssätt och mer allmänt minska finansiella företags riskbenägenhet, oavsett exempelvis om institutet och dess finansiella ställning kan anses ha någon påverkan i sig på det finansiella systemets stabilitet?

Det förefaller vid en första anblick som att den föreslagna regleringen kommer att ta stora resurser i anspråk både för staten och för de berörda företagen. I ett sådant läge är det enligt Riksgäldens uppfattning viktigt att regleringens utformning kan härledas till ett bakomliggande ändamål som inte bara är tungt vägande utan dessutom är så tydligt formulerat som möjligt. Behovet av sådan fördjupad analys och precisering av reglernas ändamål blir särskilt stort i de delar där förslagen sträcker sig längre än den EU-rekommendation som sannolikt kommer att ligga till grund för ett fortsatt harmoniseringsarbete på gemenskapsnivå.

Riksgälden skulle i allmänhet välkomna närmare utredning av hur det skulle kunna skapas tydliga incitament för beslutsfattare att själva ta fram och övervaka hållbara kompensationsystem som inte utsätter aktieägare, andra långgivare eller stat för otillbörliga risker. En modell för att åstadkomma sådana incitament skulle förslagsvis kunna vara att begränsa ledande befattningshavares ansvarsförsäkring (dvs. att införa en självrisk) till att endast omfatta belopp utöver exempelvis de senaste tre årens totala kompensation samt ifråga om styrelseledamöter belopp utöver de senaste tre årens styrelsearvoden multiplicerat med två. Ifråga om banker som befinner sig under statligt stöd vore det naturligt att ett sådant skadeståndsanspråk kan utlösas av stödmyndigheten, förutom av aktieägarna.

Särskilt om vilka personer och företag som bör omfattas av regleringen

Riksgälden noterar de gränsdragningsproblem som Finansinspektionen behandlar i sin promemoria, men ställer sig ändå tveksam till om en reglering som träffar företagets samtliga befattningshavare och anställda är den lämpligaste lösningen. Det innebär – som nämnts ovan – att en mycket stor mängd personer skulle bli föremål för regleringen ifråga. Det torde i sig medföra dels ett omfattande tillsynsarbete, dels relativt stora administrativa kostnader för de finansiella företag som skulle behöva efterleva regleringen. Särskilt mot den bakgrunden kan det därför i allmänhet ifrågasättas om ett så vidsträckt tillämpningsområde skulle uppfylla tillräckligt relevanta ändamål för att vara motiverat. Det kan i sammanhanget även noteras att en mer långtgående nationell reglering än EU-rekommendationen skulle kunna få vissa negativa konsekvenser för intresset av svenska företags förmåga att konkurrera på den europeiska marknaden. Konsekvenser av den arten förtjänar enligt Riksgäldens uppfattning att utredas närmare.

Riksgälden är mer positiv till den lösning som förespråkats i vissa andra europeiska länder; att begränsa den reglerade kretsen till ledande befattningshavare och sådana anställda som genom sin position kan påverka risken i institutet. En sådan avgränsning skulle förvisso medföra tillsynsarbete ifråga om att granska huruvida bedömningarna i respektive fall gjorts på ett rimligt sätt, men i gengäld skulle tillsynen komma att ta sikte på de personer där regleringen på tydligaste sätt skulle uppfylla sitt ändamål. Ansvaret för att motivera vilka personer som i de enskilda fallen bedömts tillhöra den aktuella kretsen bör också kunna läggas på det enskilda institutet.

Vidare kan tilläggas att tillsynsarbetet måhända skulle bli mer komplext med den snävare avgränsningen, men samtidigt skulle arbetet avse långt färre personer. Det är därför inte givet att arbetsbördan för Finansinspektionen skulle bli större med den snävare avgränsningen.

För det fall att den vidare avgränsningen skulle väljas, föreslår Riksgälden att det tas under övervägande att undanta ersättningar under ett visst belopp från den

särskilda regleringen. Införandet av ett allmänt undantagsbelopp lär förvisso ge upphov till problematik bl.a. med tröskeeffekter, men skulle åtminstone i viss mån kunna bidra till att begränsa regleringens tillämpning till de fall där behovet av särskilda begränsningar ifråga om ersättningssystem kan anses särskilt tydligt.

I frågan om vilka företag som bör omfattas av regleringen gör sig motsvarande argument gällande. Riksgälden efterlyser därför även i den delen en precisering av ändamålet med regleringen och – med ändamålet som utgångspunkt – en fokusering på insatser som inriktas på de företag där särskild reglering kan anses tydligt motiverad mot bakgrund av ändamålet med regleringen. Även här förepräkar Riksgälden att avgränsningen bör sammanfalla med de rekommendationer som finns på EU-nivå.

Hantering av redan ingångna avtal om ersättning

En annan problematik som enligt Riksgäldens uppfattning kan förtjäna särskild uppmärksamhet är frågan hur redan ingångna avtal ska behandlas. Ur ett civilrättsligt perspektiv har en arbetsgivare en skyldighet gentemot arbetstagaren att uppfylla de förpliktelser som följer av anställningsavtalet. Finansinspektionen har i sitt förslag mycket riktigt uppmärksammat detta och föreslår en uttrycklig regel av innebörden att arbetsrättsliga rättigheter och skyldigheter inte ska påverkas av den nu föreslagna regleringen. Samtidigt anmanas instituten i ett allmänt råd att säkerställa att ersättningsavtal som ingås är förenliga med föreskrifterna och de allmänna råden.

Att ingångna avtal måste hållas är enligt Riksgäldens uppfattning en självklarhet. Det bör dock noteras att arbetsgivarens arbetsrättsliga skyldigheter i praktiken och den förhandlingssituation som institutet hamnar i torde påverka effekterna av den nu föreslagna regleringen.

Arbetstagaren har knappast incitament att avstå från rörlig ersättning med mindre än att den fasta ersättningen höjs i sådan utsträckning att ersättningsavtalet ur arbetstagarens perspektiv framstår som likvärdigt. Detta innebär – allt annat lika – att företagets fasta kostnader kommer att öka, vilket kan innebära problem för det fall att företagets ekonomiska ställning försämras exempelvis i samband med en konjunkturedgång. (Det är rimligt att utgå från att företag med stor andel fasta kostnader har svårare att klara sig i hårdare tider, vilket följaktligen kan påverka den finansiella stabiliteten i negativ riktning.)

En ytterligare faktor som bör beaktas i sammanhanget är att själva omförhandlandet av ett mycket stort antal enskilda anställningsavtal och eventuellt även kollektivavtal torde bli en omfattande och resurskrävande process för de berörda instituten.

Riksgälden anser att det ovan sagda angående hanteringen av ersättningsavtal utgör ytterligare argument för att avgränsa den krets som ska vara föremål för

särskild reglering på ett snävare sätt än att låta samtliga anställda inom landets samtliga finansiella företag omfattas. Det torde vara möjligt att inledningsvis inrikta regleringen på befattningshavare med reell möjlighet att påverka institutets risktagande, för att sedan anpassa kretsen om det senare visar sig att avgränsningen i något avseende gjorts för snäv för att uppnå målet med regelverket. Risken är annars att vinsterna med regleringen inte blir tillräckligt stora för att uppväga den resurskrävande hantering både för företagens och för Finansinspektionens del som sannolikt skulle bli följden av införandet av de föreslagna reglerna.

I detta ärende har riksgäldsdirektören Bo Lundgren beslutat. Juristen Erik Öman har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också deltagit chefsekonomen Lars Hörngren, chefsjuristen Charlotte Rydin samt chefen Bankstöd Daniel Barr.

Bo Lundgren

Erik Öman